

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskrift

til

den offentlige Examen

i

Skien's lærde Skole

1851.

- I. Om den forestaende Sammentomst af Filologer og Skolemænd fra de 3 nordiske Riger.
- II. Skoleefterretninger.

Skien.

Trykt i J. Melgaard's Officin.

Ved indeværende Aars Begyndelse offentliggjordes i "Fædrelandet" følgende

Forslag

til en Sammenkomst af Filologer og Skolemænd fra de 3 nordiske Riger, i
Kjøbenhavn i August 1851.

Igjennem en Række af Aar have i Tydskland Filologer og Skolemænd ved aarlige Sammenkomster søgt at virke til deres Fædres Fremme, og der turde neppe gives forskellige Meninger om den gavnlige Indflydelse, saadanne Sammenkomster, formedelst den Ideudvikling, der ved dem tilveiebringes, maae udøve paa Deeltageres saavel Raadvirkning som videnskabelige Bestræbelser. Mangen en frugtbringende Idee, som igjennem den mere tungvindte Presse silde, om nogen- sinde, baner sig Vej til Udvikling og fleersidig Drøftelse, vil ved det levende Ord let og snart komme til sin Ret, og endnu flere uberettigede Forestillinger og Meninger ville paa denne Maade itide fortrænges fra den Usurpation, hvorved de ofte ligesom et Ukrudt fremsthyde til Fortrængsel for ædle Værter. Ved den gjensidige personlige Paavirkning vil Virkelyst opflammes, Elendrian — det Tilvantes Usurpation — fordrives. Dog, det turde med Rette ansees for overflødig, udførligen at paavise Fordelene af saadanne Sammenkomster; de ville neppe miskjendes af Nogen. Mere fornødent vil det vel ansees, at paavise Sagens Udførlighed, at fjerne de Banskigheder, som maatte stille sig i Veien for den.

Først gjælder det at finde en Tid, der kunde convenere Alle. Denne Opgave turde imidlertid være lettere at løse, end den ved første Tidskast skulde synes. De danske Skoler have Ferie fra 23de Juli til 23de August; men enhver norsk Skole har det i sin Magt at henlægge sine Ferier til det selvsaame Tidsrum, hvilket ogsaa falder indenfor de svenske Skolers lange Ferietid. Naar man saaledes bestemte Sammenkomsten til August Maanedes Begyndelse, saa vilde der for Enhver være tilstrækkelig Tid til Frem- og Tilbagereisen, naar man undtager den fjerneste norske Skole, nemlig Middelskolen i Tromsø, hvis Lærere vistnok under ingen Omstændighed vilde kunne deeltage i en saadan Sammenkomst, uden at erholde en Forlængelse af Ferien.

Større Banskfelighed vilde vel Tilveiebringelsen af de fornødne Pengemidler medføre. Thi, som Skolemændene i ethvert af de 3 Riger ere aflagte, vilde vel de færreste uden offentlig Understøttelse kunne deeltage, og netop den yngre Slægt blive saagodt som ubeluffet. Og den skulde dog udgjøre det belivende og bevægende Moment i Forsamlingen, imedens den ældre Slægt vilde have den Op-gave, at haandhæve det Bestaaendes Ret og ved Hjælp af sin Erfaring holde Bevægelsen indenfor de rette Grændser. Offentlig Understøttelse vil saaledes vistnok være en Betingelse for Istandbringelsen af periodiske Sammenkomster, naar disse skulle ventes at erholde den for Diemedet fornødne Frekvents. Imidlertid turde dog Tilveiebringelsen af saadan Understøttelse være forbunden med ikke ringe Banskfelighed. Men til at hæve denne vilde tilvisse et energisk Skridt fra Skolemændenes Side være af Bigtighed. Et saadant Skridt, antage vi, at det vilde være, om man først istandbragte en Sammenkomst saa talrig, som den uden offentlig Understøttelse kunde tilveiebringes.

En saadan første Sammenkomst er det, vi herved give os den Ære, at bringe i Forslag. Tilveiebringes en saadan, saa vil man i denne kunne enes om de Skridt, man bør foretage for at erholde den omhandlede offentlige Understøttelse, og disse Skridt ville, foretagne af en saadan Forsamling, blive virksommere, end Enkeltmands Bestræbelser. Det hensigtsmæssigste Sted for en saadan første Sammenkomst antage vi af flere Grunde at være Kjøbenhavn. Forhaabentlig vilde Resultatet af et saadant Møde blive lignende Sammenkomsters periodiske Afholdelse, og Stedet maatte da naturligviis verle. Til lignende Sammenkomster af Naturvidenskabernes Dyrkere have mere eller mindre kostbare Forberedelser været gjorte. Vi tvivle ikke om, at man jo vil være tilbøielig til at vise os samme Dymærksomhed, naar gunstligere Forhold, end de nærværende, ville tillade det; under disse vil Ingen vente, neppe engang ønske den. Vi antage imidlertid, at dette ei bør være nogen Hindring for vort Foretagende. Et Lokale til vor Sammenkomst vil vel altid lade sig finde, og de dertil fornødne Udgifter, fordeelte paa en Fleerhed, neppe blive af Betydning for hver Enkelt.

Uagtet vi ved at fremsætte nærværende Forslag have troet at imødekomme et almindeligt Ønske; saa vove vi dog ikke for Tiden at lade nogen egentlig Indbydelse udgaae. Vi ville kun herigjennem have Enhver, som billiget Planen samt kan og vil deeltage i en saadan Sammenkomst i indeværende Mars August Maaned, opfordret til snarest muligt, offentligen eller privat, at underrette os herom. Saafremt vi da i betimelig Tid skulde erfare, at et nogenlunde klæffelig Antal Deeltagere kan være paaregneligt; saa skulle vi ansee det for vor Pligt, at lade en formelig Indbydelse udgaae.

Til Slutning tillade vi os at henvende os til de ærede Bladredaktioner i de 3 Riger med Anmodning om, velvilligen at bidrage til vort Foretagendes Fremme ved nærværende Artikels Optagelse i deres respektive Tidender.

København og Frederiksborg i Januar 1851.

Musæus,

Rektor for Kristiansands
Kathedralskole.

S. M. Flemmer,

Dr. phil., Professor og Rektor for
Frederiksborg lærde Skole.

Denne Sag optoges i Danmark med Interesse og syntes at have god Fremgang. Hos Professor Flemmer anmeldte sig et ikke ringe Antal Deeltagere fra de fleste af Danmarks lærde Skoler saavel i Østifterne som i Jylland. Dette Resultat var heller ikke uventet. Afholdelsen af deslige Sammenkomster af danske Filologer og Skolemænd har nemlig hyppigen været bragt paa Bane, ogsaa forinden det blev paatænkt, at give dem dette videre Omfang. I Norge og Sverig derimod var vel denne Idee mere ny, og deraf maa man vel forklare sig, at hidtil kun yderst faae norske og aldeles ingen svenske Skolemænd have meldt sig. Følgen heraf er, at Planen vil komme til Udførelse, men rimeligviis saaledes, at det bliver en Sammenkomst af danske Filologer og Skolemænd, der vil blive afholdt. Ikke desto mindre have dog Forslagsstillerne ikke aldeles kunnet opgive Haabet om at see Sammenkomsten bivaanet ogsaa af et saa stort Antal norske og svenske Skolemænd, at den kunde antage den tilsigtede Karakter af almindelig nordisk. De have saaledes igjennem "Fædrelandet" offentliggjort følgende

Judbydelse

til at deeltage i en Sammenkomst af Filologer og Skolemænd fra de 3 nordiske Riger, som vil blive afholdt i Kjøbenhavn fra den 28de Juli til den 2den August d. N.

Ifølge det af Undertegnede i Bladet "Fædrelandet" fremsatte Forslag har et saa stort Antal af danske Skolemænd anmeldt sig som Deeltagere i den tilsigtede Sammenkomst, at vi maa ansee dennes Afholdelse for sikket og os forpligtede til at lade den af os bebudede Judbydelse udgaae. Da imidlertid kun faae norske og ingen svenske Deeltagere hidtil have meldt sig, tør vi endnu ikke ansee det for afgjort, at Forsamlingen vil antage den tilsigtede Karakter af almindelig nordisk, et Resultat, som vi vistnok vilde beklage, men ikke kunne betragte som nogen afgjørende Hindring for Sagens Fremme. Maaskee kan der endnu næres Haab om svenske og norske Filologers og Skolemænds Deeltagelse, naar de see, at Sagen nyder Fremgang.

I dette Haab indbyde vi da Filologer og Lærere ved de for Universitetet for-

beredende Skoler (saafom de saakaldte lærde Skoler, Middelskoler, Kathedralskoler, Gymnasier osv.) til at deeltage i en Sammenkomst i Kjøbenhavn fra den 28de Juli til den 2den August d. U. Deeltagerne ville, efterfom de ankomme til Kjøbenhavn, behage at tegne sit Navn, Bopæl m. m., paa en Liste, som fra Onsdagen den 23de Juli vil findes henlagt i F. H. Eibes Boglade, Løvstræde No. 122, hvor ogsaa Samlingsstedet og Tiden til Mødets Aabning vil erfares.

Saa snart Mødet er aabnet, skulle vi give os den Ære, at forelægge Forsamlingen et Udkast til en Plan for dens Virksomhed.

Idet vi ved denne Leilighed aflægge de ærede Bladredaktioner, som ved den af os i "Fædrelandet" indrykkede Artikels Optagelse i deres respektive Blade have bidraget til denne Sags Fremme, vor forbindtligste Taksigelse, udbede vi os en lignende Gunst for nærværende Indbydelse.

Frederiksborg og Skien i Mai 1851.

S. M. Flemmer,

Profesor og Rektor for Frederiksborg
lærde Skole.

Musæus,

Rektor for Kristianslands
Kathedralskole.

Eigesom jeg, ved herigjennem at meddele, hvad der hidtil er foretaget i denne Sag, har til Hensigt at bidrage til dens Offentliggjørelse blandt mine Landsmænd, saaledes anseer jeg det ogsaa hensigtsmæssigt, her at meddele det Udkast til en Plan for Mødet, om hvis Udarbeidelse Herr Professor Flemmer har viist mig den Ære, at anmode mig. En saadan Meddelelse vil nemlig ikke blot sætte Skolemænd og Filologer istand til at danne sig en tydeligere Forestilling om Gavnligheden af de foreslaaede Sammenkomster, og saaledes maaskee bidrage til deres Frekvents, men ogsaa medføre den Fordeel, at Forsamlingens Medlemmer ville kunne have trykte Exemplarer af det Udkast, der bliver at lægge til Grund for Forhandlingerne i det første forberedende Møde.

Da Sammenkomster af Filologer og Skolemænd i længere Tid have været afholdte i Tyskland, vil det være hensigtsmæssigt, her at forudstikke en kort Beretning om de i disse stedfundne Forhandlinger. Jeg maa imidlertid beklage, at jeg aldeles intet Kjendskab har til de Sammenkomster af Skolemænd fra det nordlige Tyskland, der synes at have været de første, der have været afholdte. Af de Statuter, som jeg nedenfor skal meddele, seer man nemlig, at der før 1837 har eksisteret "ein Verein der Schulmänner des nördlichen Deutschlands", og jeg erindrer, at jeg i Dagbladene har læst om de af denne Forening afholdte Sammenkomster, hvorimod jeg i Jahrs Jahrbücher, hvoraf jeg har Aargangene fra 1831 til 1836,

ikke finder dem omtalte, ligesom det heller ikke er mig bekendt, at denne Forenings Forhandlinger have været udgivne i Trykken.

En anden Forening grundedes i Göttingen i Aaret 1837, og denne har fra Aarene 1838 til 1847 incl. holdt aarlige Sammenkomster. Af Foreningens i Trykken udgivne Forhandlinger har jeg for mig den 1ste i Nürnberg og den 9de i Jena afholdte Forsamlings, trykte hine i Nürnberg 1838, disse i Jena 1846. I begge findes Foreningens Statuter indtagne.

Statuter

for

Foreningen af tyske Filologer og Skolemænd.*)

§ 1.

Undertegnede forene sig til et filologisk Selskab, hvilket har til Formaal:

- a) at befordre Filologiens Studium saaledes, at dette med lige Nøiagtighed og Grundighed omfatter Sprogene (Grammatik, Kritik og Metrik) og det i de forskellige skriftlige og artistiske Mindesmærker nedlagte Indhold;
- b) at gjøre Underviisningsmetoderne mere og mere dannende og frugtbringende, ligesom ogsaa, saavidt muligt, paa de forskellige Trin af den offentlige Underviisning at udjævne den doktrinale Strid imellem Systemer og Retninger;
- c) at drage Videnskaben ud af den imellem de forskellige Skoler herskende Strid, og under al Forskjellighed imellem Anskuelser og Retninger at drage Omsorg for, at der hersker Overensstemmelse i det Væsentlige og at de, som med Alvor og Talent arbejde paa samme Verk, hvise hverandre gjensidig Ugtelse;
- d) at befordre større filologiske Foretagender, som gjøre Fordring paa et større Antal forenede Kræfter eller Understøttelse.

§ 2.

Til dette Formaal agte de fornødent:

- a) saavidt muligt, at understøtte hverandre ved Raad og Meddelelse;
- b) i en filologisk Journal — hvilken i fornødent Tilfælde maatte blive at grundlægge — at nedlægge Anmeldelser og Bedømmelser, affattede i den ovenfor betegnede Aand;
- c) i sine mere omfattende Arbejder at gaae frem efter de samme Grundsætninger, og, saavidt muligt, udbrede disse blandt sine Venner;
- d) paa bestemte Steder at afholde periodiske Sammenkomster — hvert eller hvert andet Aar — til Fremme af gjensidige Aftaler og Meddelelser.

*) Siden den 7de (i Dresden afholdte) Forsamling have ogsaa Tysklands Orientalister sluttet sig til Foreningen som en egen Sektion.

§ 3.

Disse Forsamlinger ville have at beskæftige sig med:

- a) allehaande Meddelelser angaaende nybegyndte og indlede Foretagender og angaaende nye Undersøgelser paa Filologiens Gebeet;
- b) Samraad betræffende Arbejder, hvis Foretagelse kan befordre Selskabets Formaal, og betræffende Midlerne til deres Udførelse;
- c) konversatorisk Behandling af vanskelige Punkter, hørende til Filologien og Underviisningsmetoden;
- d) sammenhængende Foredrag, dog kun over Gjenstande, over hvilke Selskabet forud har besluttet at høre et Medlems Anskuelse, eller hvilke Præsidium har godkjendt;*)
- e) Beraadslagninger angaaende Sted, Tid og Præsidium for den næste Sammenkomst samt angaaende Punkter, som i denne fornemmelig skulde gøres til Gjenstand for Forhandling.**)

§ 4.

Udgang til at tiltræde Selskabet som Medlem har enhver Filolog, som derved, at han underviser eller har undervist i Gymnasier eller paa Universiteter, eller beklæder et andet offentligt Embede, giver den Stat, hvortil han hører, den fornødne Garanti for sine Kundskaber og sit Sindelag.

Ugsaa Skolemænd, som beskæftige sig med de øvrige Grene af den høiere Underviisning, som Mathematik, Fysik, Historie og Geografi, indbydes til at deeltage i Forsamlingerne. De repræsentere i disse de Gjenstande, hvori de undervise.

Medlemmerne af Foreningen af Skolemænd fra det nordlige Thykland indbydes til at slutte sig til denne Forening.

§ 5.

Intet Medlem af Foreningen er forpligtet til for nogen bestemt Tid at vedblive som saadan, heller ikke til nogen Præstation for Selskabet. Enhver Deeltagelse er frivillig.

*) Efter en af den 6te Forsamling fattet Beslutning er den første Halvdeel af enhver offentlig Sæssion bestemt til Afholdelsen af Foredrag, den anden Halvdeel derimod til fri Diskussion dels om disse Foredrag og dels om udvalgte Spørgsmaal og Dpqaarer; dog blev det i den 9de Forsamlings første Sæssion strax efter det 1ste Foredrag besluttet, at lade Diskussionen følge umiddelbar paa samme, og derved gjert gjældende, at ingen Forsamling er berettiget til at give nogen af de paaafølgende Forsamlinger Forskrifter før sammes indre Dekonemi, men at enhver Forsamling i denne Henseende er autonom.

**) Efter en af den 6te Forsamling fattet Beslutning skal Præsidium i Forening med en Komitee beraadslaae om Stedet til den næste Forsamling, og i en af de offentlige Sæssioner forelægge Forsamlingen sit Forslag.

§ 6.

Det for enhver næste Sammenkomst bestemte Præsidium*) paaligger det, hos den tydske Regjering, i hvis Gebeet Sammenkomsten skal finde Sted, at ansøge om det fornødne Samtykke.

§ 7.

For den første Sammenkomst bestemmes Nürnberg og Michalisdag i Aaret 1838. Göttingen, den 20de September 1837.

Dr. F. Thiersch, Medlem af det øverste Skole- og Kirkeraad i Kongeriget Bayern. — F. Kohlrusch, Kongl. Hannoveransk Dverkskoleraad. — C. D. Müller, Hofraad og Professor i Göttingen. — E. Lachmann, ord. Professor i Filologi i Berlin. — Jakob Grimm, Hofraad og ord. Professor i Filologi i Göttingen. — M. H. E. Meier, ord. Professor i Filologi i Halle. — Ernst von Leutsch, extraord. Professor i Göttingen. — Aug. Friedr. Pott, extraord. Professor i Halle. — Theodor Bergk i Halle. — Professor Emperius i Brunsvig. — F. Ranke, Gymnasialdirektor i Göttingen. — F. G. Welcker, Professor i Bonn. — F. W. Schneidewin, Professor i Göttingen. — Dr. Julius Cæsar, Privatdocent i Marburg. — Dr. Ahrens i Jilsfeld. — Konrektor Dr. Geffers i Göttingen. — Dr. Aug. Bernh. Krische, Privatdocent i Göttingen. — Dr. Karl Grotefend i Hannover. — Dr. Theodor Benfey, Privatdocent i Göttingen. — Dr. Bode, Privatdocent i Göttingen. — H. Dahlmann i Göttingen. — W. Grimm i Göttingen. — H. Ewald i Göttingen. — Professor Dr. Ritschl i Breslau. — Hofraad Götting i Jena. — Professor Dr. Rost i Gotha. — Direktor Dr. Grotefend i Hannover.

Denne Forenings første Sammenkomst fandt Sted i Nürnberg, hvor det første forberedende Møde blev afholdt den 20de September 1838. I dette blev Forsamlingen konstitueret af sin Præsident for samme Aar, Hofraad og Professor Dr. Thiersch, ved Oplæsning af de ovenfor meddelte Statuter, Meddelelsen af en Navnefortegnelse over de til da indtrufne Medlemmer og Valg af 3 Sekreterer.

Dernæst takkede Præsidenten Medlemmerne af den i Staden nedsatte Komitee for de til Befordring af Foreningens Formaal trufne foreløbige Foranstaltninger, saavel som Stadens Magistrat for den Beredvillighed og Humanitet, hvormed samme havde bidraget til denne første Sammenkomsts Fremme.

Derpaa meddeelte en af de valgte Sekreterer, Rektor Roth, en Skrivelse fra Direktor Dr. Jakob i Lübeck, i hvilken den paa den nordtydske Skolemandsfor-

*) Dette skal efter en i 3die Sammenkomst fattet Beslutning bestaae af en Præsæs og en Vicepræsæs.

enings Vegne aabner Forbindelse med denne og gjør Forslag og Meddelelser, sigtende til at bevirke en frugtbar Sammenvirken. De Vanskeligheder, som hiin Skrivelse betegner som hinderlige for Foreningens Fremgang, nemlig Mangel af Sammenhæng i dens Bestræbelser og den mangfoldige Omverling af de ved Forsamlingerne mødende Medlemmer, erklæres af Præsidenten hævede derved, at det ikke ligger i Foreningens Interesse, at danne et organisk Heelt, men at den meget mere kun ialmindelighed vil virke belivende og opmuntrende (anregend und ermunternd). — Præsidenten freed derefter til at betegne de Gjenstande, som skulde beskæftige Forsamlingen. Han inddeelte disse i tre Klasser, af hvilke den første indbefatter reent filologiske, den anden filologisk-methodologiske, den tredje pædagogiske Gjenstande. Forsamlingen tiltraadte hans Anskuelse og Forslag og bestemte efter det antagne Schema Rækkefølgen af de Materier, som i Foredrag eller konversatoriske Diskussjoner skulde komme til Behandling. For Forslag af enkelte Medlemmer, hvilke for denne eller en af de følgende Forsamlinger maatte blive fremsatte, aabnedes en i Sekretariatet nedlagt Desideriebog.

Det første ordentlige Møde fandt Sted den 1ste Oktober og blev af Præsidenten aabnet med en Tale, hvis væsentlige Indhold er meddeelt i de trykte Forhandlinger. Han gjør blandt Andet opmærksom paa, at Filologer og Skolemænd i sine Forhandlinger kun lidet kunne byde af det, som kan gjøre Fordring paa Fleerhedens Deeltagelse og Opmærksomhed. Deres Studier beskæftige sig for den største Deel ikke med Nutiden, men med Fortiden, og referere sig til forgangne Tiders Frembringelser og Tilstande. Derhos ere de ved den af deres Natur paabudne Skarphed og Nøiagtighed indskrænkede til et lidet Antal Dyrkere. Denne Indskrænkning vilde man ogsaa i nærværende Tilfælde have ladet indtræde, hvis ikke en fuldkommen Offentlighed var bleven betinget af den Nødvendighed, at overbevise Regjeringerne om, at Sammenkomsten ingen politisk Tendens havde. "Enhver Mand af høiere Indsigt" — ytrer han fremdeles — "veed, at Filologien er noget Mere, end en Beskæftigelse med Ord og Talemaader. Den har at tyde og pleie det Ubleste og Fortrinligste, som Gud har skjænket Mennesket, den menneskelige Tale. Den iagttager og udforsker denne i alle Sprog, som i Løbet af Kartusjinder have udbredt sig over Jordkloden. Den behandler og tyder ligeledes de i dem nedlagte Verker af den menneskelige Aand, og som klassisk Filologi de, i hvilke Oldtidens tvende store Folk have nedlagt sin Blisdom og Erfaring. Den bevarer og uddeler saaledes den store Arv af høiere Civilisation, som vi til Benyttelse og videre Opbevarelse have modtaget af Fædrene, og bestræber sig for ogsaa derved at gjøre denne Arv nyttig, at den viser og formidler dens Anvendelse paa Ungdomsdannelsen. Herved bliver den mere begavede Deel af den mandlige Ungdom dannet,

Ynglingernes Forstand skjæpet, deres Dømmekraft uddannet, og deres Sands for det Store og Værdige vaft og næret ved den ædle Land, der har frembragt de fortrinligere af hine Verker, lever i disse og fra dem gaaer over i en med Wiisdom og Skaansel dannet Ungdoms modtagelige Gemytter. Men ligeoverfor Videnskaberne og den høiere Civilisation vise sig disse Studier som det bevarende og forædlende Princip. Alt, hvorved vi ere blevne store, er af ideal Natur og hæfter med sine dybeste Rødder, Religionens, Videnskabens og Dannelsens, i Dødtiden, — trives vedvarende i samme Grad, som hiin Sammenhæng erkjendes og underholdes, det Forbigangne og det Nærværende ved de klassiske Studier formidles, Ungdommens Land ved dem styrkes, og derved Almeenaanden bevares for Faren af disparate Bestrævelser." Betræffende de Foredrag, der vilde blive at holde, bemærkede Præsidenten, at formedelt de filologiske og pædagogiske Videnskabers store Omfang, som han i nogle Hovedtræk antydede, mangt et saare vigtigt Fag af samme maatte sættes ud af Betragtning, ja at selv af de tilbudne Foredrag ikke alle vilde kunne komme paa Dagsordenen. Skulde der blandt Foredragene være nogle, som ved første Tieskast kunde synes mindre vigtige, ja forekomme mangan En uvigtige, saa maatte man betænke, at ogsaa det tilsyneladende Ubetydelige, naar det behandles med Noiagtighed og Skarpsindighed, som supplerende Deel er vigtigt for det Hele, og dettes Fasthed og Sikkerhed afhængig af Grundlagets og her navnlig den grammatiske Grundlags Noiagtighed.

Efterat saaledes Præsidenten havde aabnet Forhandlingerne, holdt Missionæren Dr. Schmid et Foredrag over det tamuliske Sprog og Tilstanden i Ostindien. Derefter holdt Dr. Döderlein et Foredrag over Konjunktionens Natur. Begge disse Foredrags væsentlige Indhold findes meddeelt i de trykte Forhandlinger. Mod det sidste Foredrag vilde Direktor Dr. Hartung fra Schleusingen ytre sig; men da Tiden ikke længere vilde være tilstrækkelig til en Debat, saa sluttede Præsidenten Mødet, efterat han først havde bekjendtgjort Dagsordenen for den følgende Dag.

Det andet ordentlige Møde afholdtes den 2den Oktober. Da Hensyn til den indskrænkede Tid havde foranlediget Ønske om at indskrænke de grammatiske Foredrag, saa bortfaldt Dr. Hartungs Debat med Dr. Döderlein, ligesom ogsaa Prof. Bäumleins Foredrag over Modi og de græske Negationer, hvorimod Sidstnævnte afgav til Protokollen sin Afhandling, hvilken saaledes findes optagen i de trykte Forhandlinger. I disse omhandles ogsaa en af Prof. Most indleveret skriftlig Meddelelse betræffende et græsk Lexikon, han havde under Arbejde, hvilken formedelt Tidens Korthed ikke kunde blive Gjenstand for Forhandling. Derpaa holdt Prof. Dr. Hoffer et Foredrag over almindelig Grammatik, og Prof. Dr. Spengel fra München over de herkulanske Roller. En derefter af Direktor Dr. Ranke fra

Göttingen afgiven Beretning om Wolfs litterære Efterladestab foranledigede Forhandlinger og Beslutning om Foranstaltning til en Subskription for at tilvejebringe Midler til at oprette denne store Mand et Mindesmærke i Halle. — Paa Dagsordenen stod dernæst Prof. Dr. Gutenäckers Foredrag over de græske Matematikere; men, da denne Lærde ved en usorudseet Begivenhed allerede var bleven nødt til at afreise, saa meddeelte Sognepræst Wurm i Dr. Gutenäckers Navn en kort Sigge af hans Foredrag, hvilken findes optagen i de offentliggjorte Forhandlinger. Foranlediget herved besluttede Forsamlingen efter Præsidentens Forslag at opfordre Dr. Gutenäcker til at sætte sig i Spidjen for Drettelsen af et Selskab til Udgivelsen af de græske Matematikere. Herpaa fulgte et Foredrag af Prof. Dr. Rein fra Eisenach, betræffende den romerske Strafferet, ved hvilket nogle Diskussjoner foranledigedes. — Fremdeles meddeelte Præsidenten i Dr. von Zans Navn en Beretning om den af Selskabet af tydske Naturforskere foranstaltede Bearbejdelse af Plinii naturalis historia, med hvilken Overlærer Dr. Sillig i Dresden er beskæftiget. Endelig optraadte Professor Dr. Schnitzer fra Heilbronn med et Foredrag over Aristofanes's Person i Platons Symposium. Ogsaa disse Foredrag ere udtogsviis indførte i de udgivne Forhandlinger. — Efterat disse Foredrag vare holdte, begyndte man at deliberere om Foreningens administrative Interesser. Først blev af Præsidenten det Spørgsmaal opkastet, om de i Møderne førte Protokoller skulde blive at offentliggjøre ved Trykken; det blev besluttet at udsætte denne Sags Afgjørelse. Banskfelighederne ere imidlertid senere blevene hævede derved, at Boghandlingen Riegel & Wiesner i Nürnberg have tilbudt sig at overtage Forlaget. — Fremdeles opkastede Præsidenten det Spørgsmaal, om Foreningen skulde grundlægge en egen Journal, eller til sine Meddelelser benytte et forhaanden værende Tidsskrift, og i sidste Tilfælde, om Zimmermanns "Zeitschrift für Alterthumswissenschaft" eller "Zahns Jahrbücher." Man besluttede at have for Die Grundlæggelsen af et eget Tidsskrift, men i fornødent Tilfælde at sætte sig i Forbindelse med Redaktionen af "Zahns Jahrbücher." — Direktor Dr. Ranke fremsatte nu det Forslag, at man for den næste Sammenkomst skulde udnævne en Komitee, der skulde have at gennemsee de Afhandlinger, der maatte indløbe til den, og til Forsamlingen afgive motiveret Forslag om, hvilke der skulde blive at foredrage. Efterat Prof. Dr. Rost havde forsvaret Henjigtsmæssigheden af dette Forslag, Hofraad Thiersch og Prof. Döderlein derimod havde erklæret sig for Præsidentens afgjørende Myndighed i denne Henseende, dog saaledes, at han skulde tage paa Raad med sig litterære Sekreterer, besluttede man, at den vordende Præsident for den næste Forsamling skulde bemyndiges til, efterat have raadført sig med litterære Sekreterer, at afgjøre, hvilke af de Foredrag, der

bleve anmeldte, der skulde admitteres. Et andet Forslag, der gik ud paa, at man allerede nu forud skulde opstille Spørgsmaal og Opgaver for den kommende Forsamling, blev ikke bifaldt. — Efterat man derpaa havde delibereret om Tiden og Stedet for den næste Sammenkomst, besluttede man, at samme skulde holdes i Mannheim og begynde den 29de September 1839. Til denne Beslutning knyttede sig det Ønske, at de tydske Regjeringer ved Indførelse af samtidige Høstferier vilde gjøre det muligt for Skolemænd fra alle tydske Lande at deeltage i Foreningens Sammenkomster. Den af Præsidenten til Præsident for den næste Forsamling foreflaaede Geheimrethsråd Dr. Müßlin fra Mannheim frabad sig det ham tiltænkte Præsidium og foreslog i sit Sted Overstudie- og Ministerialraad Dr. Zell, hvilket Forslag Forsamlingen ved Afklamation bifaldt. — Efterat derpaa Dagsordenen for den følgende Dag var fastsat, hævedes Mødet.

Det tredje og sidste ordentlige Møde afholdtes den 3die Oktobdr. Efter Beskjendtgjørelsen af nogle indløbne Sager, blandt hvilke en Plan til Grundlæggelse af en Opdragelsesanstalt for talentfulde fattige Drengene, blev Ønsket om Indførelsen af en almindelig Programudoverling i Tydskland udtalt og af Præsidenten anbefalet til almindelig Opmærksomhed. Den samme ytrede Ønske om, at, under Forventning af Politiets Approbation, Subskriptionen for Wolfs Minde foreløbig maatte tage sin Begyndelse. Da Hensyn til den indskrænkede Tid ikke tillod en oprindelig for *the Madras — Journal of Literature and Science*, i det engelske Sprog skreven Afhandling af Dr. Schmid at blive Gjenstand for Foredrag, meddeles i de trykte Forhandlinger et kort Udtog af samme. — Professor Dr. Gerlach holdt nu et Foredrag, hvori han gav en Fremstilling af den romerske (sic!) Historieforskningens nærværende Standpunkt. Denne blev, efter almindeligt Ønske, in extenso optagen i Protokollen og findes saaledes i de trykte Forhandlinger. — Præsidenten gav derpaa en kort Fremstilling af den marathonske Slettes Beliggenhed og Beskaffenhed og den deraf alene forklarlige Gang af Slaget, hvilken ligeledes findes i de trykte Forhandlinger. Tiden tillod ikke at forelæse en hermed beslægtet Afhandling om Sletten ved Crissa, hvilken Professor Ulrichs i Athen havde indsendt, hvorimod Præsidenten forelæste Professor Ulrichs Klage over Athens Fattigdom paa literære Hjælpemidler og udtalte Ønsket om, at Forfattere vilde tilsende sine Kaldsbøger i Grækenland sine literære Frembringelser. — Ifølge Dagsordenen kom nu Raden til Foredrag over Methodologi og Pædagogik. Følgende blev holdte: 1) af Dr. Bunsen fra Rothenburg over Filologiens Betydning for Nutidens Statsliv og Nationalopdragelse; 2) af Professor Dr. Hoffer fra Wien over Elementærmathematikens Behandling; 3) af Rektor Dr. Roth fra Nürnberg over den historiske Under-

oiisning i høiere Læreanstalter; 4) Privatdocent Dr. Hofmann fra Erlangen over de Grundsætninger, som burde besølges ved Affattelsen af en historisk Lærebog for de protestantiske Gymnasier i Bayern. Af disse Foredrag, hvilke alle gave Anledning til Diskussioner, ere Udtog optagne i de trykte Forhandlinger. Derefter udviklede Dr. Gambihler fra sin Plads, da Tiden ikke tillod ham at holde et ordentligt Foredrag, sine Anskuelser om, hvorledes Jacotots og Hamiltons Metoder ved at forbindes med de traditionelle kunde gjøres frugtbringende for Gymnasialunderviisningen. — Da Tiden til Affæd nærmede sig, holdt til Slutning Professor Mägelsbach fra Nürnberg en i Forhandlingerne optagen latinsk Tale, i hvis Indledning han ytrede, *vix sibi fas esse videri, dimitti concessum hunc philologorum amplissimum non appellatum ea lingua, quæ ipsis præcipua quodammodo præter alios sit.* Præsidenten hævde derpaa Mødet, idet han udtalte de bedste Ønsker for Foreningens Fremtid, og sin Høiagtelse for den Mand, der hersker i Staden Nürnberg, som viser en saa levende og virksom Interesse, ligesom for teknisk og industriel Udbannelse, saaledes ogsaa for den klassiske Underviisning, og som har lagt for Dagen et saa velvilligt Sindelag for Forsamlingen. Dernæst optraadte Direktor Dr. Kanke fra Göttingen for i Forsamlingens Navn at takke Præsidenten for hans ligesaa humane, som energiske Ledning af de nu tilendebragte Forhandlinger, en Tak som Foreningens Medlemmer bekræftede ved et tre Gange gjentaget "Leve!" Til Slutning tog den første Borgmester Binder Ordet for i hjertelige Udtryk at bringe Forsamlingen Stadens Tak for, at netop den var bleven valgt til det første Samlingssted for en Forening, som for Videnskab og Opdragelse, for de helligste Interesser, der maatte ligge enhver Statsborger, enhver Familiefader fortrinligen paa Hjertet, allerede i sin Begyndelse havde præsteret saa Meget og for Fremtiden lovede endnu større Resultater. Efter disse Affædsord gif Forsamlingen fra hinanden ikke uden de glædeste Forhaabninger for den Sammenvirken, som det følgende Aar skulde gjentages og fornyes, og med Bevidstheden om at have erholdt mangfoldig Tilskyndelse til levende Virksomhed for Videnskab og Embede.

Den 9de Sammenkomst afholdtes 1846 i Jena, hvor det forberedende Møde den 29de September aabnedes af den Aaret forud i Darmstadt valgte Præsident, Geh. Hofraad Hand, med en Tale. I denne ytrede han blandt Andet betræffende Dannelsen af Sektioner Følgende: "Man maa ønske, at der ikke til Skade for det Hele indtræder nogen Splittelse imellem de enkelte Dele. Derimod kan man ifølge Foreningens Statuter skielne imellem en dobbelt Tendentz, en theoretisk og en prak-

tist. Denne beskæftiger sig med det didaktisk-pædagogiske Element. Man har derfor agtet det hensigtsmæssigt, at bestemme et eget Lokale for dette, og, ligesom for de orientalske Sprog og Antikviteter, saaledes ogsaa for Foredrag og Diskussioner over didaktiske og pædagogiske Gjenstande at træffe en saadan Anordning, at Deeltagelsen i de almindelige Forsamlinger ikke hindres derved. Under Forudsætning af, at denne Anordning vil blive approberet, har man ligesom for Orientalisterne, saaledes ogsaa for Praktikerne indrettet et eget Lokale under fælles Tag med det, hvori de almindelige Møder holdes. Spørgsmaalet om Dannelsen af en egen Sektion for nyere Sprog venter sin Afgjørelse ved de Deeltagendes Erklæring. Vel have vi udseet Eftermiddagstimerne for Sektionernes Møder; men det bliver dog Bedkommende uformeent, at anordne Tiden hertil enten umiddelbar før eller umiddelbar efter de almindelige Møder.“ Derpaa bleve efter Præsidentens Forslag Professor Dr. Weisenborn og Privatdocent Dr. Bippart fra Jena samt Overlærer Dr. Dueck fra Sondershausen udvalgte til Sekretærer og indtog sine Plads ved Sekretæerbordet; Professor Weisenborn forelæste Foreningens Statuter og Dr. Dueck Listen over de indtegnede Medlemmer af Forsamlingen, hvorved, paa Opfordring af Præsidenten, Enhver rejste sig, naar hans Navn blev nævnet. Præsidenten meddelte Titlerne af de 4 anmeldte Foredrag, og, idet han udtalte den Forventning, at flere Anmeldelser ikke vilde udeblive, erklærede han, at den af den 6te, i Casfel afholdte Forsamling, fastsatte Orden skulde blive iagttaget, ifølge hvilken den første Halvdel af Mødet fra Kl. 9 af skulde anvendes til Foredrag, den anden til Diskussioner. Han foreslog dernæst Udnevnelsen af en Kommission, som skulde gjøre Forsamlingen Forslag betræffende Valget af Forsamlingssted for næste Aar og betegne som Medlemmer af denne foruden den nærværende og de tidligere Forsamlings Præsidenter og Vicepræsidenter, Professorerne Gerlach og Wistemann og to Medlemmer, der maatte blive at udvælge af Orientalisternes Sektion. Forslaget blev antaget, og Orientalisterne valgte Geh. Kirkeraad Hoffmann og Direktor Eckstein. Herpaa fulgte to temmelig vidtløftige Debatter, af hvilke den første angik Spørgsmaalet om at foretage Skridt til at bevirke Fastsættelsen af samtidige Høstferier for alle tydske Gymnasier, for derved at bortrydde en Hindring for Forsamlingens Frekvents,—den anden en Tvist betræffende Realskolelærernes Afgang, til at deeltage i Sammenkomsterne. Hertil havde disse, forsaavidt de havde videnskabelig Dannelse, ifølge Statuternes § 4, andet Paragraf, fuld Afgang, ligesom de ogsaa i de forrige Sammenkomster havde deeltaget. Senere var der imidlertid indtraadt en Splittelse, der havde havt Oprettelsen af særskilte Sammenkomster af Realskolelærere til Følge, og som, efter hvad man af enkelte Ytringer kan slutte, synes at være foranlediget ved et Forsøg paa ogsaa at forskaffe blot seminaristisk-

dannede Realskolelærere Udgang. Et nu fremsat Forslag om ved en authentisk Fortolkning af ovennævnte Bestemmelse i Statutterne at foretage et Skrift til Splittelens Bilæggelse, blev forkastet med den Erklæring, at Bestemmelsen var saa tydelig, at den ingen authentisk Fortolkning tiltrængte. — Hermed hævedes Mødet.

Det første ordentlige Møde, den 30te September, aabnedes af Præsidenten med en Tale, hvori han med Grundighed og Klarhed imødegaaer det realistiske Skraal, som ogsaa ved denne Leilighed havde ladet sig høre, navnlig i et til Forsamlingen stilet Sendebrev. I dette Møde holdtes tvende Foredrag, nemlig af Dr. Kdchly over Handlingens Eenhed i Euripides's Hekabe, og af Professor Bergk over Eedsvorneretterne i Athen. — Efter Tilendebringelsen af det første Foredrag fjernede Orientalisterne sig til sit Sektionsmøde. Derpaa besluttede man at lade Diskussionen følge umiddelbar paa hvert Foredrag, hvilket ogsaa ved begge disse Foredrag fandt Sted.

Det andet ordentlige Møde afholdtes den 1ste Oktober og aabnedes af den anden Præsident, Geheime-Hofraad Gøttling. I dette meddeelte Dverfkoleraad Ros den nedfattede Komitees Indstilling betræffende Stedet for næste Sammenkomst. Hertil foresloges Basel. Dette Forslag blev eenstemmigen bifaldt, og Professor Gerlach valgt til Præsident, Professor Wischer til Vicepræsident. Af disse Forhandlinger seer man derhos, at de 8 forrige Sammenkomster ere afholdte i Nürnberg, Gotha, Kassel, Mannheim, Ulm, Bonn, Darmstadt og Dresden. I dette Møde holdtes følgende Foredrag: 1) af Professor Preller over Grækernes Tolvgudersystem; 2) af Professor Schneidewin over en italiensk Dversættelse udgiven uægte Hymne til Poseidon; og 3) af Prof. Döderlein over Thersites's Beskrivelse hos Homer. Paa det sidste fulgte ingen Diskussion.

I dette tredje ordentlige Møde, hvis Forhandlinger ogsaa levedes af den anden Præsident, holdtes følgende Foredrag: 1) af Prof. Lindner over Foreningens Præstationer for Gymnasialpædagogik i dens sex sidste Sammenkomster, samt over Grændserne for den filologiske Underviisning i Skolerne; 2) af Prof. Fortlage over den forpythagoreiske Musik hos Grækerne; 3) af Prof. Piper over Dantes Komoedie i Forhold til den klassiske Alderdom. Efter de tvende sidstnævnte Foredrag forefaldt ingen Diskussioner. Derpaa optraadte Konsistorialraad Peter fra Hilburghausen, for som Præsident for den pædagogiske Sektion paa dennes Vegne at afgive nogle Meddelelser betræffende Sektionens Forhandlinger. Man havde i sine Møder hovedsagelig beskæftiget sig med Spørgsmaalet betræffende Dvelfer i at skrive og tale Latin, og var man kommen til følgende Resultater: 1) at man fremdeles maa

beskjæftige sig med et grundigt grammatisk Studium af de græske og latinske Klassikere; 2) at overhoved skriftlige Væelser i Brugen af det latinske Sprog ere hensigtsmæssige og nødvendige; 3) at det er et tidsmæssigt Spørgsmaal, om de frie latinske Afhandlinger ere at bibeholde, eller ikke; 4) at det er hensigtsmæssigt, at bibeholde dem, forsaavidt de indskrænke sig til Reproduktioner; 5) at det, forinden man kan afgjøre, hvorvidt de bør bibeholdes, er nødvendigt, at anstille grundig Overveielse af den Methode, man heri bør anvende.— For Dørigt forekom i denne Meddelelse Ytringer, som antydede, at Medlemmerne af Sektionen fandt sig tilfredssette, og som vise, at man ved Udtrykket Sektion her forstod en Art Appendix til Forsamlingen.

Dette sidste Møde hævdedes af Præsidenten med en kort Tale, hvorpaa Prof. Comthur G. Hermann fra Leipzig reiste sig og i de Tilstedeværendes Navn aflagde Præsidenten og Stadens Autoriteter og Indvaanere Forsamlingens Taksigelse for den venlige Modtagelse, de her havde fundet.

Om den 10de Sammenkomst, der afholdtes i Basel i 1847 fra 29de September til 2den Oktober incl., findes i Jahns Jahrbücher for 1848 en indsendt, i en noget lidenskabelig Tone forfattet, anonym Beretning, hvoraf man imidlertid kan erfare Forsamlingens Beskjæftigelser.

Møderne aabnedes den 29de September af Præsidenten, Prof. Gerlach, med en Tale, hvori han udviklede Gangen og Retningen af de filologiske Studier i Basel i den første Halvdeel af det 16de Aarhundrede. Til Sekreterer valgtes efter Præsidentens Forslag Prof. Wackernagel og Dr. Streuber fra Basel, Rektor Eckstein fra Halle, samt Prof. Bögelin fra Zürich.

I det første ordentlige Møde holdtes følgende Foredrag: 1) af R. Fr. Hermann om to gamle Fordomme i Grækenlands Historie, nemlig den ægyptiske Indvandring under Krokops, og at Grækenland allerede i Aaret 146 a. C. efter Korinths Erobring er indtraadt i Rækken af Romerske Provindsler; 2) en af Vicepræsidenten oplæst Afhandling over filologiske og historiske Erdbøger, hvilken var Forsamlingen tilsendt af den gamle Prof. Creuzer i Heidelberg, — hvorefter Forsamlingen besluttede en Taksigelse til den ærværdige Veteran; 3) af Rektor Rauchenstein fra Karau, Forsøg til en Gjendrivelse af Droysens Paastand, at Wschylus i sin Dresteia har vovet direkte Hentydninger til Perikles; 4) af Walz fra Tübingen om, hvor nær Romerne have været Opfindelsen af Bogtrykkerkunsten, og om Spor til Kobbersliferkunsten hos Ægypterne. Over det sidste Foredrag tillob den allerede langt fremrykkede Tid ingen Diskussion. Forsamlingen bivaanedes

derpaa nogle af Turnlærer Ad. Spieß i Basel anstillede Prøver i Gymnastikunderviisning efter en ham eiendommelig Methode.

I det andet ordentlige Møde holdtes kun to Foredrag, nemlig: 1) af Roth fra Schönthal i Würtemberg over Principet og Methoden for den Klassiske Underviisning, og 2) af Vicepræsidenten, Prof. Wischer, over Brugen af Guders og Heroers Navne til Egennavne for Privatpersoner. Derhos afgav i dette Møde Overkoleraad Rost fra Gotha den nedsatte Komitees Indstilling til Valg af Sted for næste Sammenkomst. Efter Komiteens Forslag blev Berlin med Stemmesfleerhed valgt, og eenstemmigen til Præsident valgt Geheimregeringsraad Prof. Böckh, til Vicepræsident Direktor Kramer.

Det tredje ordentlige Møde begyndte med et Foredrag af Turnlærer Ad. Spieß, hvori han gav en Karakteristik af sin Methode. I den derpaa følgende Diskussion vandt den Anskuelse, at Gymnastikunderviisningen, der forudsattes at være indført i alle Skoler, skulde betragtes som en integrerende Deel af Skoleunderviisningen, saaledes at ingen Discipel kunde erholde Fritagelse for den, Overhaand over den modsatte Anskuelse, ifølge hvilken Deeltagelse i denne Underviisning skulde være frivillig. Derefter holdtes følgende Foredrag: 2) af Dr. von Rauschenplatt fra Straßburg over nogle Merovingiske Dokumenters (Urkunden) Uægtighed; 3) af Fechter over nogle Oldsager fra Augsburg, hvilke man om Eftermiddagen skulde bese; 4) af Sognepræst Tropsst fra Dornede i Solothurn over Dyrdragelse; 5) af Sognepræst Rinck fra Baden over de græske Mysteriers ethiske Betydning; 6) af Kreuzer fra Coln over Forholdet imellem Humanismus og Realismus; 7) af Steuber fra Basel over den ældste Romerske Poesi, hvilket Foredrag formedelst Mangel paa Tid ikke blev fuldent.

Ogsaa her dannede sig en pædagogisk Sektion. Men den anonyme Anmelder fører Anke over, dels at Præsibiet ingen Foranstaltning havde truffet i denne Henseende, saa at der hverken var sørget for det fornødne Lokale eller for en Tid, der ikke kolliderede med de almindelige Møder, dels at Universitetslærerne, med Undtagelse af Zell og Hermann, ikke deltog i Sektionsmøderne. I de tre Timer, hvortil Sektionens Møder saaledes havde været indskrænkede, havde man beskæftiget sig med Diskussioner betræffende Underviisningen i Græsk i Gymnasier. I Betragtning af de Angreb, som hyppigen gjøres paa denne Underviisningsgjenstand, anmodede Forsamlingen Baumlein om at udarbejde en Gjendrivelse af disse Angreb. Hertil erklærede han sig beredt, naar han kunde gjøre Regning paa andre Medlemmers Medvirkning, hvorpaa efter hans Forslag Brüggemann, Eckstein, Firnhaber, Müßlin, Rauchenstein, Rost og Roth bleve ham tilforordnede.

Den saaledes nedfattede Kommission erholdt det Hverv, i næste Sammenkomst at forelægge Forsamlingen en Fremstilling af Sagen.

Foruden de ovenfor omhandlede Sammenkomster findes i Jahns Jahrbücher, 53de B., endnu to andre Sammenkomster af Skolemænd ommeldte.

Den 7de Oktober 1847 afholdtes i Offenburg den første, og den 28de September 1848 i Freiburg den anden Forsamling af Badenske Lærere og Skolevenner. Denne Forsamlings Hensigt angives at være, at omhandle og fremme det Badenske Skolevæsens Interesser, foranledige personligt Bekjendtskab og Venkskab samt gjenfældigen udveksle Erfaringer. Tiden til Forhandlingerne er beregnet paa een Dag. Forsamlingen deler sig i tre Afdelinger: a) for Almueskoler og Seminarier, b) for Gewerbschulen, høiere Borger-skoler og den polytekniske Skole, og c) for Pædagogier, Gymnasier og Lyceer.

Fra 17de til 19de Juli 1848 afholdtes i Leipzig en Forsamling af Sachsiske Gymnasiallærere. Denne Forsamlings Formaal var at raadslaae om fælles Anliggender og fatte Beslutning om i Fællesskab at indgive Forslag til Underviisningsministeriet. Forhandlingerne havde saaledes en altfor partikulær Tendens, til at det skulde kunne være hensigtsmæssigt, her at meddele noget Uddrag af dem, saa interessante de end for Dvrigt ere.

For at kunne gjøre Udkaft til Statuter for periodiske Sammenkomster af Filologer og Skolemænd er det nødvendigt, først at danne sig en tydelig Forestilling om, hvad man i deslige Sammenkomster vil forhandle. Af de ovenfor meddeelte Beretninger vil man kunne see, hvad der i lignende Sammenkomster har været forhandlet. Kunde man nu antage, at en Forsamling af Filologer og Skolemænd fra de 3 nordiske Riger vil beskæftige sig med Gjenstande af samme Art, som de, hvormed nogen af de ovennævnte Forsamlinger har beskæftiget sig, saa vilde man paa Erfaringens Vel kunne danne sig en Forestilling om Beskaffenheden af de Forhandlinger, der ville finde Sted i den tilsigtede Sammenkomst. Kan man nu ogsaa gaae ud fra en saadan Forudsætning, og hvilken af de ommeldte Sammenkomster vilde man kunne tage til Forbillede? Det er en Sammenkomst af Filologer og Skolemænd, der er bragt i Forslag. Dette hviler saaledes paa Forudsætningen af et imellem Filologi og Skolevæsen bestaaende Fællesskab. Et saadant findes imidlertid kun, forsaavidt man tager Skolevæsen i indskrænket Betydning, saa at man derunder kun forstaaer Alt, hvad der angaaer "Opdragelse for Videnskab."

3*

Med Skolemænd forstaae vi altsaa her Lærere ved Underviisningsanstalter, der have Bibringelse af videnskabelig Dannelse til Formaal. Heraf fremgaaer altsaa, at den ovenfor omhandlede Forsamling af Badenske Lærere og Skolevenner i denne Henseende havde sat sig et videre Formaal, end det, vi have sat os, ligesom den i andre Henseender havde et mere indskrænket. Dette Sidste er ogsaa Tilfældet med Forsamlingen af Sachsiske Gymnasiallærere. Der staaer altsaa kun tilbage Foreningen af tydske Filologer og Skolemænd, og dennes Sammenkomster ere ogsaa de, der have afgivet Forbilledet for den tilføjede Sammenkomst. Det er den Erkjendelse, at der imellem Filologi, i dette Ord's meest udstrakte Betydning, og Beskjæftigelse med Ungdommens Dannelse for Videnskab bestaaer et saadant Fællesskab, at Filologer og Skolemænd — i dette Ord's ovenfor angivne indskrænkede Betydning — som saadanne have fælles Interesser at varetage og fælles Formaal at virke for, det er denne Erkjendelse, der ligger til Grund for Foreningen af tydske Filologer og Skolemænd, og det er Forudsætningen af, at denne Erkjendelse ogsaa er den herkende blandt Filologer og Skolemænd i de 3 nordiske Riger, paa hvilken den til disse udgangne Dpfördring til at danne en lignende Forening hviler. I den saakaldte lærde Skole ere vistnok mange andre Underviisningsgjenstande optagne; men, at det sproglige Element er det overveiende, det vigtigste, det væsentligste, er en Anskuelse, der ligger til Grund for Indretningen af de omhandlede Underviisningsanstalter i alle tre Riger. De, der maatte nære herfra afvigende Anskuelser, ville ikke kunne optræde med disse i en Forening af Filologer og Skolemænd. Foreningen selv maa i deres Vine savne al Berettigelse, og de kunne optræde imod den, men have Intet at gjøre i dens Midte.

Herved opstaaer imidlertid Spørgsmaalet om, i hvilken Udstrækning man med Hensyn til det her omhandlede Fællesskab kan tage Begrebet Filologi. Jeg har ovenfor erklæret mig for at tage det i dets meest udstrakte Betydning. Vistnok er det den saakaldte klassiske Filologi, der nærmest er Gjenstand for Skoleunderviisning; men de Filologer, der beskjæftige sig med denne, ere eller bør idetmindste være Videnskabsmænd, og som saadanne maae de nødvendigen tage Filologi i den Udstrækning, som Videnskabens nærværende Standpunkt angiver. Har end Skolemanden som saadan nærmest at beskjæftige sig med den latinske og græske Filologi, saa maa han dog som Videnskabsmand ansee de orientalske og de nordisk-germaniske Sprogs Filologi, Lingvistik og komparativ Sprogforskning, rational Grammatik etc. for ligeberettigede Grene af Filologien, af hvilke een vistnok er fortrinlig Gjenstand for den Enes Beskjæftigelse, en anden for den Andens, men dog saaledes, at Enhver tiltrænger at gjøre sig bekjendt med de vigtigste Resultater ogsaa af de Forskninger, hvis Enkeltheder ligge udenfor den Kreds, hvormed han selv beskjæftiger sig. Det vil

saalebes være af stor Vigtighed, at hver enkelt filologisk Retning maa i den forestaaende Sammenkomst findes tilstrækkelig repræsenteret, og, vender jeg mit Blik til de mere notable Filologer af mine Landsmænd, ved hvilke man maa ønske Norge repræsenteret i den forestaaende Sammenkomst, saa vilde det vistnok være saare ønskeligt, deriblandt at tælle S. Bugge, Vibe, Lubert, F. Bugge — H. Holmboe er jo beskæftiget i Storthinget, — men ikke mindre magtpaaliggende, ikke at savne Chr. Holmboe, R. Keyser, Daa, Munch, Unger, Stokfleth og Svar Nafsen.

Henvende vi os nu igjen til Betragtningen af de Forhandlinger, som have fundet Sted i de af de tydske Filologer og Skolemænd afholdte Sammenkomster, med det Spørgsmaal, hvorvidt det er at antage, at en Forsamling af Filologer og Skolemænd fra de 3 Riger vil beskæftige sig med lignende Gjenstande; saa antager jeg, at dette forsaavidt vil blive at besvare bekræftende, som det kan bestaae med den Forskjel, der vil blive en Følge af, at de forskjellige Retninger i vore Forsamlinger sandsynligviis vilde blive noget anderledes repræsenterede, end i hine, navnlig derved, at hos os Fleerheden vil blive Skolemænd, medens den i Tydskland dannedes af Universitetslærere. Ligesom man derfor i Tydskland geraadede paa den Afvei, at det pædagogiske og didaktiske Element blev utilbørlig tilfidesat, saaledes kunde der vistnok være Grund til at befrygte, at man i vore Forsamlinger kunde staae fare for at henfalde til den modsatte Yderlighed. Men denne Afvei vilde tilviise være endnu farligere, end hiin, da den deels vilde fjerne Videnskabsmænd fra Forsamlingerne, deels lettelig have til Følge, at Forsamlingerne udartede til trivielt Snak om pædagogiske Gjenstande, eller ufrugtbart Projektmageri. Undgaaer man denne Afvei, saa er det at antage, at de Gjenstande, hvormed en Forsamling af Filologer og Skolemænd fra de 3 nordiske Riger vil beskæftige sig, vilde, med den ovenfor antydede Modifikation, i det Væsentlige blive af samme Art, som de, hvormed hine i Tydskland afholdte Forsamlinger have beskæftiget sig.

Kan man saaledes ved Hjælp af de ovenfor meddeelte Beretninger om de tydske Filologers og Skolemænds Forhandlinger danne sig en omtrentlig Forestilling om de Gjenstande, der i de tilføjede Sammenkomster vilde komme til Forhandling; saa vilde vi hernæst have at undersøge, hvorvidt de Former, i hvilke de tydske Forsamlinger af Filologer og Skolemænd have bevæget sig, kunne anses hensigtsmæssige. I det vi saaledes skride til at undergive de ovenfor meddeelte Statutter en nøiere Prøvelse, støde vi paa en høist mærkelig Mangel af logisk Nøiagtighed. I § 1 erklæres et filologisk Selskab at have dannet sig, hvorpaa dettes Formaal angives under Lit. a, b, c og d. Dernæst angives i § 2 de Midler, Selskabet vil anvende til dette Formaalets Opnaaelse, og deriblandt under Lit.

d — Afholdelsen af periodiske Sammenkomster. Efter dette skulde man troe, at der bestod et filologisk Selskab, uafhængigt af de ommeldte Sammenkomster, saaledes, at, om end disse ophørte — det være, enten fordi Selskabet ikke længere ansaa dette Middel hensigtsmæssigt, eller fordi der stillede sig Hindringer mod dets Anvendelse — dog ikke derved Selskabet var ophævet. Dette synes imidlertid ingenlunde at være Tilfældet. Thi ligesom alle de følgende §§ 3—7 ubelukkende synes at have Hensyn til Sammenkomsterne, saaledes fremgaaer det ogsaa af de trykte Forhandlinger, at Selskabet egentlig dannes af de hver Gang forsamlede Filologer og Skolemænd, og at Statutterne ere at betragte ubelukkende som Bestemmelser for disse Forsamlingers Virksomhed. Denne Unøiagtighed er høist mærkelig, da der til Grund for samme synes at maatte ligge en saadan Forestillingens Uklarhed, som man mindst skulde vente at finde i et Dokument, undertegnet af en stor Deel af Thydsklands navnkundigste Videnskabsmænd. Det Overraskende heri har maaskee ladet mig dvæle for meget ved en Tilsynelabelse, som synes at have saa ringe praktisk Vigtighed; men det er nu engang saa, at Filologen maa forfølge og banlyse enhver Uklarhed i Forestillingen.

Af positive Mangler finder jeg for Øvrigt i de foreliggende Statuter kun een, og denne indeholdes i § 4, andet Pasfus. Denne Bestemmelse synes at kunne lede til Misforstaaelse, som om alle de Videnskaber, der ere Gjenstand for Underviisning i de lærde Skoler, navnlig de i Hen opregnede, skulde kunne gjøres til Gjenstand for Forsamlingens Beskjæftigelse. Imidlertid antyder dog Udtrykket "Skolemænd, som beskjæftige sig" o. s. v., saavel som den af Bestemmelsen i de afholdte Sammenkomster gjorte Anvendelse, at dens Hensigt er at hjemle deels de omhandlede Skolemænd Udgang til Deeltagelse i Sammenkomsterne, selv om de ikke ere Filologer, deels methodologiske Foredrag og Diskussioner betræffende de øvrige Underviisningsgjenstande Berettigelse til at blive Gjenstand for Forsamlingens Beskjæftigelse. Men begge disse Diemed ville kunne opnaaes paa en Maade, der udelukker al Misforstaaelse, naar man noget anderledes former Bestemmelserne om, hvilke der have Udgang til at deeltage i Sammenkomsterne, og hvilke Gjenstande der i disse kunne komme til Forhandling.

Forsaavidt herved skulde kunne opstaae Spørgsmaal om at give de tilsigtede periodiske Sammenkomster en mere abstrakt Tendens, saa at de f. Ex. skulde blive Sammenkomster af de filosofiske og historiske Videnskabers Dyrkere, maatte vel, i det Mindste for Tiden, dette Spørgsmaal blive at besvare benegtende. Det vil neppe ved noget Foretagende af den Art findes tjenligt, strax fra Begyndelsen af at sætte sig et Formaal af saa stort Omfang, men i ethvert Tilfælde bedre at

overlade til Fremtiden, under Veiledning af de indvundne Erfaringer, at opkaste og afgjøre Spørgsmaalet om en mulig Udvidelse af det satte Formaal.

Findes saaledes de foreliggende Statuter just ikke at lide af ret mange eller store positive Mangler, saa turde de negative eller de egentlige Mangler findes saa meget mere væsentlige. Blandt disse er der fornemmelig een, der synes at have udøvet en meget skadelig Indflydelse paa Forsamlingernes Virksomhed og derfor synes at burde gøres til Gjenstand for særlig Drøftelse, imedens det vel maa antages tilstrækkeligt, i selve Udkastet til Statuter at supplere de øvrige manglende Bestemmelser, hvilke i sin Sammenhæng turde findes tilstrækkeligen motiverede.

I de afholdte Sammenkomster af tydske Filologer og Skolemænd synes allerede tidligen at være opstaaen en Splittelse imellem Universitetsprofessorerne og en Deel af Gymnasiallærerne, idet disse vilde have det pædagogisk-didaktiske Element mere paaagtet i Forsamlingerne, medens hine, især de yngre, vilde beskæftige sig mere udelukkende med filologiske Emner. Denne Splittelse havde til Følge, at der i den 8de Sammenkomst — afholdt i Darmstadt — besluttedes, at der ved Siden af de almindelige Møder ogsaa skulde afholdes særegne Sektionsmøder til Behandling af pædagogisk-didaktiske Emner, og at der i den 9de Sammenkomst i Jena skulde fattes yderligere Beslutninger betræffende en saadan Sektions Anordning. Dette betragtede man som en billig Koncession mod den større Bestandsdeel af Forsamlingerne, for hvilken Behandlingen af deslige Emner kun havde ringe Interesse. Denne Beslutnings første Deel blev ogsaa efterkommet i Jena, imedens dens anden Deel synes at være ignoreret. Ogsaa i Basel var, som vi have seet, en pædagogisk Sektion i Virksomhed; men den anonyme Anmelder i Jahns Jahrbücher klager dog over dens tumultuariske Oprindelse, og bebrejder Præsidenten for den 10de Forsamling, at han havde undladt at træffe de i denne Henseende fornødne Foranstaltninger. Vi have for Øvrigt seet, at under denne Sammenkomst ogsaa i de almindelige Møder pædagogisk-didaktiske Foredrag ere bleve holdte. Her viste det sig imidlertid, hvor liden Sympathi deslige Forhandlinger havde i Forsamlingen. Da der nemlig efter det ovennævnte Foredrag af Roth over Princip og Methode for den klassiske Underviisning udspandt sig en Diskussion, fiernede sig flere og flere Medlemmer, saa at man maatte henvise Diskussionens Fortsættelse til den pædagogiske Sektion. — Foruden den pædagogiske Sektion har der, som vi have seet, siden den 7de Sammenkomst ogsaa bestaaet en Sektion for de orientalske Sprog; men, da dennes Medlemmer aldrig have søgt at anbringe sine Foredrag i de almindelige Møder, saa har Sektionens Tilværelse heller ingen Tvivl foranlediget. Som Middel til Udjevning af den ovenfor omhandlede Splittelse foreslaaer den ovenfor ommeldte anonyme Anmelder en saadan Forandring i Statuterne, at Fer-

samlingen inddeler sig i Sektioner. Dette Forslag synes at fortjene Bifald. Ja, selv bortset fra den ovenfor berørte Splittelse, selv om Forhandlinger angaaende pædagogisk-didaktiske Emner laae udenfor Forsamlingens Formaal, synes en saadan Foranstaltning at være fornøden. Filologien har et saa stort Omfang, at der kun vilde udrettes Lidet, naar enhver Filolog skulde gjøre alle dens Grene til Gjenstand for sit Studium. Ogsaa her indtræder saaledes en Arbejds Deling. Enhver vælger sig et enkelt eller enkelte Fag til Bearbejdelse. Men, imedens han, hvad Enkelthederne angaaer, indskrænker sig hertil, kan han dog ikke holde sig aldeles fremmed for de øvrige Grene af Videnskaben. Han tiltrænger i større eller mindre Grad Kjendskab til visse almindelige Resultater af disse, og det er denne gjensidige Trang, der formidler Sammenhængen imellem de ellers isolerede Bestræbelser. Anvende vi nu disse antydningssviis fremsatte Bemærkninger paa det foreliggende Tilfælde, saa frembyder sig ganske af sig selv en Adskillelse imellem almindelige Møder, i hvilke der holdes Foredrag, der kunne antages at have Interesse for enhver Filolog, og Sektionsmøder, hvori de, der dyrke samme Green af Filologien, beskæftige sig med Studiets Enkeltheder. Havde en saadan Anordning været indført ved de tydske Filologers Sammenkomster, saa vilde mangt et Foredrag, til hvis Afholdelse man nu savnede Tid, være blevet Gjenstand for Beskæftigelse i et Sektionsmøde, og især med den i Tydskland herskende levende videnskabelige Virksomhed, Udbyttet af Sammenkomsterne have vundet betydeligen i Rigdholdighed, ligesom enhver utilbørlig Splittelse vilde være bortfalden ved Indførelsen af den tilbørlige, den fornødne Adskillelse. Denne Mangel vil saaledes blive at afhjælpe ved de fornødne Bestemmers Optragelse i Statutterne. Betræffende disse Bestemmers Enkeltheder turde et Par Punkter fortjene en kort Drøftelse.

Først opstaaer der Spørgsmaal om, i hvormange og hvilke Sektioner Forsamlingen bør dele sig. Dette vil imidlertid for en saa stor Deel være afhængigt af dens Sammensætning, at det antages at ville blive hensigtsmæssigt, at hver enkelt Forsamling afgjør Sagen for sit Vedkommende. Ved en nogenlunde fuldtallig Forsamling af Filologer fra de 3 Riger kunne vel tilstrækkelige Elementer til Dannelsen af 7 Sektioner antages at ville være forhaanden, nemlig for Latinsk Filologi, Græsk Filologi, de orientalske Sprogs Filologi, de nordisk-germaniske Sprogs Filologi, Lingvistik og komparativ Sprogforskning, rational Grammatik, Pædagogik og Didaktik. Maaſkee ville flere danne sig, muligens ogsaa en Sammensmeltning af flere befindes hensigtsmæssig. De til at ordne Sagen paa den hensigtsmæssigste Maade fornødne Bestemmelser bør Statutterne indeholde.

Seg har ovenfor søgt at angive et Princip, hvorefter man kunde afgjøre, hvilke

Foredrag der vilde egne sig for de almindelige Møder, og hvilke for Sektionsmøderne. I Gjerningen maatte man dog vel bringe dette Princip i Anvendelse saaledes, at Forsamlingens Ordfører modtog Anmeldelse af Foredrag og i Forbindelse med Sektionernes Ordførere udvalgte for de almindelige Møder de Foredrag, der skjønnedes at ville kunne have en mere almindelig Interesse.

Endnu skal jeg tilføie nogle Bemærkninger betræffende enkelte Bestemmelser i de meddeelte Statuter, hvilke formenes ikke at burde optages i vore.

Sammenkomsternes Formaal vil kunne angives kortere, end dette er skeet i § 1 Litr. a—d. Af disse Bestemmelser kunde den, der indeholdes i Litr. c, maaſkee ogsaa hos os finde Anvendelse. Men, ihvorvel man maa haabe, at de tilsigtede Sammenkomster ogsaa skulle tjene til at forebygge saadanne literære Stridigheder, som kunne minde om den imellem Heyne og Wolf førte Strid, saa antages det dog mere passende, at indbefatte saadant Formaal under et mere omfattende Udtryk.

De Midler, som i § 2 Litr. a—c angives som tjenlige til at fremme Foreningens Formaal, ville vistnok ogsaa hos os kunne findes anvendelige. Men, da det vil være afhængigt af forskjellige Forhold og Omstændigheder, hvorvidt de, navnlig den undet Litr. b omhandlede, ville kunne bringes i Anvendelse, saa turde det være mindre passende, ligesom det vist ogsaa er overflødigt, at opregne dem i Statuterne.

Da der vilde udfordres en positiv Bestemmelse, for at Nogen skulde kunne forpligtes til at deeltage i de tilsigtede Sammenkomster eller i disse præstere Noget, saa maa den i § 5 indeholdte Bestemmelse ansees overflødig. Ligeledes er den i § 6 givne, under vore Forhold, unødvendig.

Til Slutning har jeg endnu at bemærke, at Herr Professor Flemmer og jeg vistnok have pleiet Samraad betræffende de væsentligste Punkter af det Udkast til Statuter, som jeg nedenfor skal meddele, men at jeg dog maa beklage Savnet af hans Veiledning ved flere vigtige Spørgsmaal. Nebenstaaende Udkast vil derfor, forinden det forelægges Forsamlingen, blive gjennemgaaet af Herr Professoren og modtage de Forandringer, som saadan Gjennemgaaelse maatte have til Følge.

Udkast

til Statuter for Foreningen af Filologer og Skolemænd fra de 3 nordiske Riger.

§ 1.

Undertegnede have forenet sig til at virke for Afholdelsen af periodiske Sammenkomster af Filologer og Skolemænd fra de 3 nordiske Riger.

§ 2.

Disse Sammenkomster skulle have til Hensigt at befordre Deeltagernes videnskabelige Bestræbelser og udøve en gavnlig Indflydelse paa deres Kalbsvirksomhed.

§ 3.

Udgang til at deeltage i disse Sammenkomster have:

- a) Enhver, der fungerer eller har fungeret som Lærer ved en Skole, der har Bibringelsen af videnskabelig Dannelse til Formaal, saasom Kathedralskoler og de saakaldte lærde Skoler, Gymnasier, Lærdomsskoler, Middelskoler.
- b) Universitetslærere, Doktorer og Magistre, der beskæftige sig med noget af de til Filologien — Ordet taget i sin videste Betydning — henhørende Fag.
- c) Enhver, der som Forfatter har bearbejdet filologiske Emner.
- d) Enhver, som har bestaaet en Embedsexamen, der i noget af Rigerne aabner Udgang til Ansættelse som Lærer ved Skoler af den under Littr a nævnte Art.

Derhos er Ordføreren bemyndiget til at indbyde enhver Anden, hvis Deeltagelse i Sammenkomsten han maatte antage tjenlig for dens Formaal.

Enhver Deeltager erlægger, til Bestridelse af de medgaaende Udgifter, ved Indskrivningen 1 Spd.

§ 4.

Disse Forsamlinger ville have at beskæftige sig med:

- a) allehaande Meddelelser angaaende nysbegyndte og indledede Foretagender saavel som angaaende nye Undersøgelser paa Filologiens Gebeet;
- b) Samraad betræffende Arbejder, hvis Foretagelse kan befordre Foreningens Formaal, og betræffende Midlerne til deres Udførelse;
- c) sammenhængende Foredrag og derved foranledigede Diskussioner;
- d) konversatorisk Behandling af vanskelige Punkter, henhørende til Filologien og Underviisningsmetoden.

§ 5.

Ordføreren udnævner af Forsamlingens Midte de fornødne Sekreterer.

§ 6.

Forsamlingen inddeler sig i Sektioner.

En til dette Diemed rubrikeret Liste fremlægges af Ordføreren. Naar ethvert af Forsamlingens Medlemmer paa denne har antegnet sig, udarbejder Ordføreren i Forening med Sekretererne Forslag til Foreningens Inddeling i Sektioner. Dette Forslag undergives derpaa Forsamlingens Afgjørelse.

Hver Sektion udvælger af sin egen Midte en Ordfører, og denne udnævner en Sekreter.

§ 7.

Enhver, som agter at holde Foredrag i et almindeligt Møde, har betimeligen at anmeldte dette for Forsamlingens Ordfører.

Denne i Forening med Viceordføreren og Sekretererne samt Sektionernes Ord-

førere og Sekreterer fastsætter derpaa Forretningsordenen, og afgjør i Forbindelse hermed, hvorvidt og i hvilken Orden de anmeldte Foredrag skulde komme paa Dagsordenen.

Ved Forretningsordenens Fastsættelse bliver det, saavidt muligt, at iagttage, at Enhver erholder Udgang til at deeltage i alle de Sektioner, hvoraf han er Medlem.

§ 8.

I et af de almindelige Møder fattes den fornødne Beslutning betræffende Forhandlingernes Offentliggjørelse.

Ligeledes bestemmes Tid og Sted for næste Sammenkomst. For denne vælges i samme Møde en Ordfører og en Viceordfører samt tre Mænd, een i hvert Rige, i Forening med hvilke hine have at træffe de fornødne forberedende Foranstaltninger.

Opdagede Trykfeil.

Side	7	Linie	22	f. o.	staaer:	hvise	istedetfor:	vise.
—	8	—	4	—	—	Undersøgerser	—	Undersøgelser.
—	12	—	20	—	—	skulle	—	skulde.
—	12	—	23	—	—	have	—	har.
—	16	—	12	f. n.	—	dette	—	det.

Skoleefterretninger.

A. Skolens Lærere.

Bestyrerposten vakant.

Adjunkt Hans Severin Arentz (født 1806), ansat 1829. Gage 600 Spd.

Adjunkt Vincent Stoltenberg (født 1814, Candidatus Magisterii fra 1840), ansat som Hjælpe lærer ved Skolen 1841, som Adjunkt 1846. Gage 400 Spd.

Adjunkt S. Kristian D. Elster Bødtker (født 1823, Candidatus Magisterii fra 1847), ansat 1848. Gage 300 Spd.

Lemælærer Paul Kristian Ditlef Uboldt Holfeldt (født 1816, Candidatus Theologiae fra 1842), ansat 1850. Gage 300 Spd.

Den i forrige Skoleaar vakante Lærerpost blev under 17de Juli f. A. besat med Candidatus Theologiae Holfeldt.

Under 22de Oktober f. A. blev Skolens Bestyrer, Overlærer Johannes Musæus, udnævnt til Rektor for Kristianssands Kathedralskole. Imidlertid vedbliver han, ifølge det Kongelige Kirke- og Underviisningsdepartement's Bestemmelse, at fungere som denne Skoles Bestyrer indtil Skoleaarets Udgang. Hvorvidt Bestyrerposten vil blive besat, vil beroe paa det nu forsamlede Storthings Beslutning betræffende Skolens fremtidige Bestaaen. Saafremt Skolens Nedlæggelse maatte blive besluttet, tilsigter Regjeringen at konstituere den ældste Adjunkt som Skolens Bestyrer for den Tid, der vil medgaae til at forberede dens Nedlæggelse. Denne agtes for Dvrigt iværksat saaledes, at Skolen vedbliver sin Virksomhed, indtil samtlige de i Skolen, forinden Bestemmelsen om dens Nedlæggelse er fattet, optagne Disciple have gennemgaaet det hele Skolekursus, idet de nedre Klasser successivt ophæves, eftersom Disciplene fra dem opflyttes i høiere Klasse.

B. Klasseinddeling.

Skolens Disciple ere inddeelte i 4 Klasser.

1ste Klasse. Underviisningsgjenstandene ere her Norsk, Latin, Religion, Historie, Geografi, Regning og Skrivning. Discipelantallet var ved Skoleaarets Begyndelse 3, og udgjør, efterat ved Begyndelsen af 3die Kvartal 1 er optagen, 4.

2den Klasse. Underviisningsgjenstandene ere her Norsk, Latin, Græsk, Tydsk, Religion, Historie, Geografi, Arithmetik, Geometri og

Skrivning. Disciplenes Antal udgjorde ved Skoleaarets Begyndelse 5, og udgjør, efterat ved Begyndelsen af 3die Kvartal 1 er optagen, 6.

3die Klasse. Underviisningsgjenstandene ere her Norsk, Latin, Græsk, Tydsk, Fransk, Religion, Historie, Geografi, Arithmetik, Geometri og Skrivning. Disciplenes Antal er 7.

4de Klasse. Underviisningsgjenstandene ere Norsk, Latin, Græsk, Hebraisk, Tydsk, Fransk, Religion, Historie, Geografi, Arithmetik og Geometri. Discipelantallet er 7.

Kursus er i enhver Klasse 2 Aar. Dog vil undertiden en tidligere Opflytning fra en af de 3 nederste Klasser kunne være hensigtsmæssig; men i dette Tilfælde vil i Almindelighed Kursus i en af de følgende Klasser blive saa meget længere.

Samtlige Underviisningstimer ere henlagte til Formiddagen, idet Underviisningen begynder Kl. 8 og fortsættes til Kl. 10, Timen fra Kl. 10 til 11 anvendes til Legemsøvelser og Legemsbevægelse i fri Luft under en Lærers Opsyn, Underviisningen dernæst fortsættes fra Kl. 11 til 2, dog saaledes, at der ved ethvert Time-
stykke tillades Disciplene i 5 Minuter at gjøre sig Bevægelse.

Hvormange Timer der ere tillagte ethvert Fag, udviser nedenstaaende Tabel.

Klasse.	Norsk.	Latin.	Græsk.	Hebraisk.	Tydsk.	Fransk.	Religion.	Historie.	Geografi.	Mathematik.	Skrivning.	Tilfammen.
1ste	3	8	-	-	-	-	2	3	3	4	5	28
2den	2	8	5	-	2	-	2	3	2	3	3	30
3die	2	8	5	-	2	2	2	3	2	3	1	30
4de	2	8	5	2	2	2	2	3	1	3	-	30

C. Skolens Virksomhed i Skoleaaret.

4de Klasse.

Norsk (Musæus). Musæus's "det Norske Sprog's Grammatik", 2den, 3die og 4de Deel. Derhos ere 15 af hver Discipel udarbejdede Stilsøvelser gennemgaaede.

Latin (Musæus). Livii Historiarum lib. IX, Virg. Æneid. I & II. Derhos ere 64 af hver Discipel udarbejdede Stile gennemgaaede og 1 til 2 Timer ugentlig anvendte deels til Extemporalstiil deels til Extemporaloversættelse.

Græsk (Musæus). Platon. Alcibiades II, Hom. Odyss. libb. IV, V, & VI.

Hebraisk (Holfeldt). Med Dimittenderne er gjennegaaet de ser første Affnit af "Gesenius's hebraiske Læsebog" og desuden enkelte udvalgte Psalmer; med det andet Parti de to første Affnit af samme Læsebog og den etymologiske Deel af "Lindbergs hebraiske Grammatik."

Tydsfk (Holfeldt). Udvalgte Affnit af "Autenrieths tydske Læsebog", saavel af de poetiske som af de profaiske Stykker, ere blevne gennemgaaede og desuden den syntaktiske Deel af "Smiths tydske Grammatik".

Fransfk (Stoltenberg). *Morceaux choisis* til Pag. 215. Repeteret med 1ste Parti den syntaktiske, med 2det Parti den paradigmatiske Deel af "Borrings Grammatik".

Religion (Holfeldt). Den anden Deel af "Stenersens Lærebog" er bleven gennemgaaet indtil det ottende Kapitel og desuden af "Herslebs Lærebog i Bibelhistorien" fra Pag. 49 til det nye Testaments Historie.

Historie (Bødtker). Munch's Verdenshistorie fra Begyndelsen til § 16 Pag. 186. Med Dimittenderne er foruden denne Bog Skandinaviens Historie efter samme Forfatters Udtog, og Revolutionstidsalderen efter Lassens Udtog repeteret.

Geografi (Bødtker). Af Platous Udtog for Mellemklasserne: Asia og Amerika; med Dimittenderne desuden det Dvrige af samme Bog repeteret, for Nordens Vedkommende jevnført med Lærebogen af 1840.

Arithmetik (Arenh). a) Arithmetiken repeteret; Dvvelser anstillede i Dpgavers Dpløsning. b) Holmboes Arithmetik til § 58. Dvvelser i Dpløsning af Dpgaver anstillede.

Geometri (Arenh). a) Geometrien repeteret; Stereometrien og Trigonometrien gennemgaaede. b) Holmboes Geometri fra Affnittet om rette Liniers Forhold til Enden; Dvvelser anstillede i Dpgavers Løsning.

3die Klasse.

Norsk (Arenh). Af Musæus's "det norske Sprog's Grammatik" de syv første Capitler; derhos ere 16 af hver Discipel udarbejdede Stile gennemgaaede.

Latin (Stoltenberg). *Cæsar de bello Gallico* 7 Bøger; repeteret den syntaktiske Deel af Bugges lat. Grammatik; 60 lat. Stile gennemgaaede.

Græsk (Arenh). Xenoph. *Cyropæd.* lib. III og lib. IV. Cap. I. Den paradigmatiske Deel af Grammatiken repeteret og enkelte Partier af Syntaren læst. (Musæus). *Hom. Odys.* lib. I. & II.

Tydsfk (Holfelbt). Den etymologiske Deel af "Smiths tydske Grammatik" og "Hjorths Læsebog" indtil Pag. 84.

Franstk (Stoltenberg). Borrings Læsebog til Pag. 29; af Sammes Grammatik læst og repeteret Formlæren indtil de uregelmæssige Verber.

Religion (Holfelbt). Den anden Deel af "Stenersens Læsebog" indtil det ottende Kapitel og "Herslebs Læsebog i Bibelhistorien" fra Pag. 49 til det nye Testaments Historie.

Historie (Bødtfer). Af Munch's Verdenshistorie fra Begyndelsen til Pag. 187 § 16.

Geografi (Bødtfer). Af Platous Udtog for Mellemklasserne: "Asia og Amerika."

Arithmetik (Arenk). Holmboes Arithmetik til Decimalbrøk; samt Dvelfer i Dpløsning af Ligninger af 1ste Grad anstillede.

Geometri (Arenk). Holmboes Geometri: Ufsnittet om Cirklen, samt de to første Ufsnit repeterede.

2den Klasse.

Norsfk (Stoltenberg). Praktiske skriftlige Dvelfer 2 Timer ugentligen anstillede.

Latin (Stoltenberg). Læst og repeteret Corn. Nepos indtil de Regibus. Repeteret en Deel af Formlæren og læst af Syntaren indtil 12te Cap. 40 lat. Stile gennemgaæde.

Græsk (Arenk). Langes Læsebog til Pag. 28; de vigtigste Partier af Formlæren efter Langes Grammatik.

Tydsfk (Holfelbt). Den etymologiske Deel af "Smiths tydske Grammatik" med Udeladelse af det mindre Væsentlige og udvalgte Ufsnit af "Hallagers tydske Læsebog."

Religion (Holfelbt). Pontoppidans Forklaring fra den tredie Artikel til Enden; desuden "Herslebs Læsebog i Bibelhistorien" fra Begyndelsen af indtil femte Periode.

Historie (Bødtfer). Af Lasens: "De vigtigste Personers Levnetsbeskrivelser og mærkeligste Tildragelser" fra Elisabeths Død 1603 til Revolutionen.

Geografi (Bødtfer). Af Platous Udtog for Mellemklasserne fra Europa til Tydskland.

Arithmetik (Arenk). Praktiske Dvelfer.

Geometri (Arenk). Holmboes Læsebog til § 32.

1ste Klasse.

Norsfk (Bødtfer). De lettere Dele af Musæus's Grammatik i Forbindelse

med Analyse, Dvælses i foreft at fremsige udenablærte Vers, og orthografiske Stiiøvelser.

Latin (Hølfeldt). Den etymologiske Deel tilligemed Kjønnsreglerne af "Bugges latinske Grammatik", men med Udelabelse af det for Begyndere mindre Væsentlige, og "Brøders latinske Læsebog" indtil andet Kapitels tiende Stykke.

Religion (Hølfeldt). Pontoppidans Forklaring fra Begyndelsen til den anden Artikel; desuden "Hersteds mindre Bibelhistorie" fra Pag. 59 (Jesu Parabler) til Enden.

Historie (Bødtker). Fayes Udtog af Norges Historie, sammenholdt med Munchs Udtog deraf og de nordiske Landes hos Lassen i hans "de mærkeligste Personers o. s. v." samt desuden læst efter Lassen, hvad der danner Overgangen fra Middelalderens til den nyere Historie.

Geografi (Bødtker). J. Platous Udtog af 1846 de europæiske Landes Geografi samt Afrika.

Arithmetik (Arenh). Praktiske Dvælses.

D. Til Universitetet afgaae fra Skolen i indeværende Aar følgende Disciple:

Peter Orog Schjøtt, 18 Aar gammel, Søn af afdøde Sognepræst i Skien, Ole H. Schjøtt.

Hans Munk, 17 Aar gammel, Søn af afdøde Konsul Søren Munk.

Den offentlige Examen i denne Skole tager sin Begyndelse Mandagen den 7de Juli førstkommande og afholdes efter omstaaende Tabel. Til at bivaane denne, har jeg herved den Ære, paa Medlæreres og egne Begne at indbyde Enhver, der interesserer sig for Skolens Anliggender.

Skien's lærde Skole, den 16de Juni 1851.

Museus.

Atter en Trykfeil:

Side 21 Linie 16 f. n. staar: Forsamlingerne istedetfor: Forhandlingerne.

Tabel,

hvorefter den offentlige Examen afholdes i Skiens lærde Skole i Juli 1851.

	Formiddag.	Eftermiddag.
Mandag, den 7de.	4de Klasse. Geografi. 2den — Arithmetik. 1ste — Latin.	4de Klasse. Fransk. 3die — Historie.
Tirsdag, den 8de.	3die Klasse. Fransk. 2den — Historie. 1ste — Religion.	4de Klasse. Historie. 3die — Religion.
Onsdag, den 9de.	4de Klasse. Latin. 2den — Latin. 1ste — Norsk.	
Torsdag, den 10de.	4de Klasse. Græsk. 2den — Tydsk. 1ste — Regning.	4de Klasse. Arithmetik.
Fredag, den 11te.	3die Klasse. Græsk. 2den — Græsk. 1ste — Historie.	4de Klasse. Tydsk. 3die — Arithmetik.
Lørdag, den 12te.	3die Klasse. Latin. 2den — Geografi og Skrivning.	
Mandag, den 14de.	4de Klasse. Hebraisk. 3die — Geometri. 1ste — Geografi og Skrivning.	4de Klasse. Geometri. 3die — Tydsk.
Tirsdag, den 15de.	3die Klasse. Geografi og Skrivning. 2den — Religion.	4de Klasse. Religion. 2den — Geometri.

Fredag den 18de, Formiddag Kl. 10, ville de Disciplene tildeelte Karakterer vorde offentliggjorte og de, der skulle afgaae til Universitetet, dimittere.

Examen begynder om Formiddagen Kl. 9, om Eftermiddagen Kl. 3.